

ADVENTUM
ISKOLA

VÍZUÁLIS KULTÚRA
(NAT-2012)

Bevezetés

A vizuális nevelés legfőbb célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a látható világ jelenségeinek, a vizuális művészeti alkotásoknak árnyaltabb értelmezéséhez és megítéléséhez, környezetünk értő alakításához. A tantárgy így nemcsak a képző- és iparművészet területeinek a feldolgozásával foglalkozik tehát, hanem tartalmi közé emeli a vizuális jelenségek, közlések olyan köznapi formáinak vizsgálatát is, mint a tömegkommunikáció vizuális megjelenései, a legújabb elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségek és az épített, alakított környezet. **A képzőművészet, vizuális kommunikáció, tárgy- és környezetkultúra a vizuális kultúra tantárgynak olyan részterületei, amelyeknek a tartalmi végigkísérik a közoktatásban a vizuális nevelést, ám a különböző iskolaszakaszokban különböző módon kapnak hangsúlyt.** Ezek a részterületek azonban a legfontosabb tartalmakat biztosítják csupán a fejlesztéshez, de hatékony fejlesztés csakis komplex feladatokban, egymással összefüggő feladatsorokban értelmezhető. A tantárgy oktatása tevékenység-, illetve gyakorlatközpontú, ahol alapvető fontosságú a játékos-kreatív szemlélet, illetve hogy a tantárgy tartalmainak feldolgozása komplex, folyamatorientált megközelítésben történjen, így a projektmódszer eszközét is felhasználja a tanítás-tanulás folyamatában.

A NAT fejlesztési feladatainak alapján a vizuális kultúra tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőségű” intermediális szemléletet is kialakítani. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az őket érő hatalmas mennyiségű vizuális és térbeli információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, kritikusan feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményét megfogalmazni.

A vizuális nevelés kiemelt fontosságú feladata a kreativitás működtetése, illetve fejlesztése, a kreatív képességek kibontakoztatása. Nagy hangsúlyt kap a kreatív problémamegoldás folyamatának és módszereinek tudatosítása, mélyítése. A fejlesztés célja az örömteli, élményt nyújtó, a személyes megnyilvánulásnak legnagyobb teret engedő alkotótevékenység megszerettetése, ezáltal a motiváció fokozása, egy szélesebb értelemben vett alkotó magatartás kialakítása.

Cél továbbá a problémamegoldó képesség erősítése, hisz a feladatok önálló megoldása bizonyos rutinok, készségek kialakításával kezdődik, majd az egyre önállóbban végzett tevékenységeken keresztül jut el a projektfeladatok önálló megoldásáig.

A köznevelésben a vizuális kultúra tantárgy a művészettel nevelés eszköze, s mint ilyen, az általánosan alapozó, vizuális szemlélet kialakítását és fejlesztését tartja elsőrendű feladatának.

A vizualitás az emberiség egyik fontos érzékelése.

A vizualitás, mint művészetek, része az emberiség történet kezdeteinek, hiszen a kommunikáció az ősi vizuális és hangzó művészetek által terjedt el.

Minden gyermek fejlődése, növekedése közben ezen ősi „szertartások” által nő bele a jelenlegi civilizációnkba.

Ha önfeledten nem éli meg a rajzolás, festés, térbeli konstruálás, táncolás, éneklés,

verselés örömeit az emberi élet értelmét, a lelkét veszíti el és csak, mint egy praktikus feladatokkal ellátott mechanizmus éli mindennapjait.

A vizuális kultúra a „kifejezés- képzőművészet”, a „tárgy-és környezetkultúra”, a „vizuális kommunikáció”, a mozgókép kultúra és médiaismeret integrációját megvalósító olyan **művészeti tantárgy, amely a művészettel nevel.**

Ennek oktatása iskolánkban a következő szinteken valósul meg: 4 évfolyamos gimnázium.

Korunkban a gyermekek információs élményeit leginkább a különféle vizuális csatornákon keresztül szerzik meg.

Ezért a vizuális nevelés, mint tantárgy legfőbb célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a látható világ jelenségeinek, a vizuális művészeti alkotásoknak mélyebb átéléséhez, értelmezéséhez, környezetünk értő alakításához. A tantárgy így nemcsak a képző- és iparművészet területeinek a feldolgozásával foglalkozik tehát, hanem tartalmi közé emeli a vizuális jelenségek, közlések olyan köznapi formáinak vizsgálatát is, mint a tömegkommunikáció vizuális megjelenései, a legújabb elektronikus médiumokhoz kapcsolódó jelenségek és az épített, alakított környezet. A képzőművészet, vizuális kommunikáció, tárgy- és környezetkultúra a vizuális kultúra tantárgynak olyan részterületei, amelyeknek a tartalmi végigkísérik a közoktatásban a vizuális nevelést, ám a különböző iskolaszakaszokban különböző módon kapnak hangsúlyt.

A tantárgy oktatása **tevékenység-, illetve gyakorlatközpontú**, ahol alapvető fontosságú a játékos-kreatív szemlélet, illetve hogy a tantárgy tartalmainak feldolgozása komplex, folyamatorientált megközelítésben történjen, így a projekt módszer eszközét is felhasználja a tanítás-tanulás folyamatában.

A vizuális nevelés kiemelt fontosságú feladata a **kreativitás működtetése**, illetve fejlesztése, a kreatív képességek kibontakoztatása. Nagy hangsúlyt kap a kreatív problémamegoldás folyamatának és módszereinek tudatosítása, mélyítése.

A fejlesztés minden más tantárgytól megkülönböztető lehetősége az **örömteli, élményt nyújtó**, a személyes megnyilvánulásnak legnagyobb teret engedő alkotótevékenység megszerettetése, ezáltal a motiváció fokozása, egy szélesebb értelemben vett alkotó magatartás kialakítása. Cél továbbá a problémamegoldó képesség erősítése, hisz a feladatok önálló megoldása bizonyos rutinok, készségek kialakításával kezdődik, majd az egyre önállóbban végzett tevékenységeken keresztül jut el a projekt feladatok önálló megoldásáig.

A vizuális kultúra tantárgy nevelési céljai

Az egészségesen fejlett, harmonikus személyiség kibontakozásának serkentése, a tanult képességek rendszerének fejlesztése az egyéni szinteknek megfelelően a művészeti nevelés eszköztárával.

A valóság racionális, elemző, és érzéki megismerése, önálló gondolkodásra képes, nyitott, a változó feltételekhez alkalmazkodni tudó tanuló formálása.

Vizuális kommunikációban jártas, a művészetet értő és szerető ember alakítása.

Környezetét esztétikusan alakítani képes, alkotni, társaival együttműködni tudó lelkes, érdeklődő, kitartó egyén nevelése, aki képes az elmélyült, kísérletező, felfedező, kreatív tevékenységekre.

Olyan személyiség fejlesztése, akinek az alkotás igénye és szüksége is, aki a természettel és az emberekkel közvetlen kapcsolatot tart, és környezettudatos magatartású személyiséggé válik.

A vizuális kultúra tantárgy a kulcskompetenciák fejlesztésében betöltött szerepe

Napjaink pedagógiájának egyik kulcsfogalma a kompetencia. A kompetencia a pedagógiában háromdimenziós fogalom: képességek-készségek, ismeretek és attitűdök-vizonyulások egységéből áll.

Vizuális kultúra tantárgy által fejlesztett kompetenciák azonosak minden fejlesztési szakaszban, de eltérő hangsúllyal, eltérő ismeretek átadásán keresztül valósulnak meg.

Ezek a következők:

- észlelés, tapasztalás, megfigyelés,
- ismeretszerzés,
- térérzékelés, térbeli tájékozódás,
- kommunikáció,
- alkotás,
- problémamegoldás,
- önismeret, önszabályozás.

Ezeket a kompetenciákat részekre is lehet bontani aszerint, hogy milyen képességek, készségek, ismeretek és attitűdök fejlesztése rendelhető hozzájuk az adott korosztály esetében.

A vizuális kultúra kompetenciahálójának, a kulcskompetenciákkal való kapcsolatában a vizuális kultúra tantárgy legfőbb sajátosságként a **komplexitást** és az **önálló tanulás** képességének a fejlesztését emelhetjük ki az **esztétikai jelleg** mellett.

A vizuális kulturáltságra nagy szükségünk van a mindennapokban, ahogy a kreativitásra és a problémamegoldásra is, amelyek szintén a tantárgy fókuszában vannak.

Végezetül jelentős **személyiségfejlesztő hatást** tulajdoníthatunk ennek a műveltségterületnek.

A forma és rendeltetés összefüggéseinek vizsgálata által, tárgyi környezetünk leírásával a hatékony, önálló tanulás módszerei, a rekonstruáló és konstruáló képességek fejlesztésével a kreatív problémamegoldás lépései tudatosulnak, mely hosszú távon a kezdeményezőképeséget és a **vállalkozói kompetenciát** ösztönzi. A tervezés során kibontakozik a **természettudományos és technológiai kompetencia**, és előtérbe kerül a fenntarthatóság és környezettudatosság lehetőségeinek vizsgálata is. A vizuális kommunikáció területén a kép és szöveg lehetséges kapcsolatainak feltárása az anyanyelvi kommunikáció fejlesztésének is terepet biztosít, a gyakorlati feladatok lehetőséget teremtenek a **digitális kompetencia** mélyítésére. A médiatudatosság kialakítása kiemelt fejlesztési cél, például a reklám hatásmechanizmusának elemzésével út nyílik a kritikus, értelmező gondolkodás és aktív állampolgárság megalapozására.

Kapcsolódás a kompetenciákhoz

A tanulás kompetenciái: Ahogyan a kisgyermekkorban a megismerés alapvető eszköze a vizualitás, úgy a későbbi tanulási folyamatban is meghatározó szerepe van a vizuálisan nyerhető információk feldolgozásának.

A vizuális megfigyelés, a belső képalkotás, a vizuális elemzés, összehasonlítás, esetleg a tapasztalatok, a következtetések vizuális megjelenítése – kiváltképp a digitális kor vizuális dominanciája miatt – az információszerzés, a tanulás feltétele. Miközben a vizuális kultúra tantárgy változatos tevékenységei és fejlesztési technikái más tudásterületeket is támogathatnak, olyan tanulási motivációt jelentenek, melyek érdekesebbé, izgalmasabbá és sikeresebbé tehetik a tanulók számára a tanulást.

Kommunikációs kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy célja, hogy a tanulók megismerjék és használják a vizuális kommunikáció lehetőségeinek minél szélesebb skáláját. A digitális eszköz-használat – a kommunikációs csatornák átalakításával – folyamatosan hatást gyakorol a kommunikáció domináns formáira és minőségére. A vizuális kommunikációs formák értelmezése, értő és felelős használata – ami a vizuális kultúra tantárgy keretében fejleszthető leginkább – a mindennapi életben és a munka világában is elengedhetetlen. A vizuális kultúra a művészeti nevelés olyan átfogó megközelítésére törekszik, melynek keretében sokféle önkifejezési forma (vizuális megjelenítés, beszéd, mozgás) gyakorlására van mód, ami a kommunikációs lehetőségek körét is tágítja.

Digitális kompetenciák: A digitális kor, amelyben élünk, nagyrészt vizuális kommunikációs formákat használ, ezért a vizuális kultúra tantárgynak is alapvető feladata, hogy segítse a digitális médiumok használatát, mind a közlés, mind a befogadás képességeinek fejlesztésével. A digitális technika lehetőségeinek előre nem látható fejlődési iránya miatt legfontosabb éppen a változásokra reagálni tudó tanulói személyiség fejlesztése.

A matematikai, gondolkodás kompetenciái: A vizuális kultúra tanulása során mind a szabad alkotásban, mind az egyszerű tervezési feladatokban a problémamegoldó gondolkodást gyakorolhatja a tanuló, amikor végigjárja az információgyűjtés, -elemzés, -értelmezés, az ötletelés, a tesztelés és az újraértelmezés szakaszait.

A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái: Az életkori sajátosságok változásával az identitás keresésének egy sajátos és izgalmas lehetősége a szűkebb, majd az egyre tágabb kulturális környezettel való ismerkedés. A vizuális kultúra tantárgy ezen belül bemutatja kulturális örökségünk bizonyos részeit, amelynek kapcsán egyrészt felhívja a figyelmet a közös értékeinkre és azok megőrzésének jelentőségére, másrészt a vizuális alkotásokkal való kapcsolat megalapozott értékítélet megfogalmazására ösztönöz. A kortárs képzőművészet fontos feladata, hogy a művészet sajátos kifejezési formáival hívja fel a társadalom figyelmét a kortárs problémákra, így a vizuális kultúra tantárgy sajátos, szokatlan megjelenésekkel is képes üzeneteket közvetíteni a körülöttünk lévő társadalmi és környezeti jelenségekkel kapcsolatban. Ugyanakkor – miután a vizuális kultúra tantárgy feladata nem csupán a kultúra és a magasművészet közvetítése, hanem a média és az épített, tervezett környezetünk vizuális szempontú vizsgálata is – e tartalmakhoz kapcsolódóan hatást gyakorol a társadalmi felelősség erősítésére is.

Személyes és társas kompetenciák: A művészettel nevelés elvének megfelelően a vizuális kultúra tantárgy kiemelt feladata a személyiség fejlesztése, különös tekintettel a személyes és társas kompetenciákra. A tantárgy egyik jellemzője a gazdag önkifejezési formák támogatása, ami segíti az önismeretet és a reális önértékelés kialakítását, miközben a változatos tevékenységi formák nagyobb esélyt adnak a sikerélmény elérésére. A csoportos együttműködésen alapuló alkotó vagy befogadó feladatmegoldásokban lehetőség van a különböző szerepek megtapasztalására, a közös döntések megvitatására és a konfliktushelyzetek megoldására, végül a legjobb megoldás érdekében a produktív tevékenység gyakorlására.

A kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A vizuális kultúra tantárgy a Művészetek tanulási terület részeként, hagyományosan magába foglalja a műalkotások elemző vizsgálatát, így alapvető feladata a művészet kultúrákövetítésben elfoglalt helyének hangsúlyozása. Cél, hogy kontextusba helyezze a művészettörténeti változásokat, különös tekintettel kulturális örökségünk jelentőségére, ugyanakkor a tantárgy feladata a kortárs kulturális jelenségek értelmezése is. A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti alkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét, ezáltal büszkének legyenek a magyar kultúrára, és kötıdjenek szülőföldünk értékeihez. A befogadó tevékenység aktív alkotótevékenységgel támogatva a kreatív fejlődés egyedülálló lehetőségeként működik. A kreatív gazdaság a világ leggyorsabban fejlődő ága, hisz a mindennapos kihívásokkal szemben mindig új megoldásokra van szükség.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A vizuális kultúra tantárgy leginkább a személyiségfejlesztésben betöltött feladata miatt képes a munkavállalói és vállalkozói kompetenciák fejlesztésére. A kreatív feladatmegoldás megköveteli az adott helyzet rugalmas kezelését, az innovatív ötletek, új megoldások megtalálását, a megoldás érdekében a helyzetek értékelését, majd a hatékony döntés céljából a kitartó mérlegelést és döntést. A csoportos feladatmegoldások (például projektfeladatok) esetében a tanuló kipróbálhat ugyanakkor olyan együttműködések is, amelyekre a munka világában is szüksége lehet.

A vizuális kultúra tantárgy tanításának alapelvei

A vizuális kultúra tanításának kulcsproblémájaként kezelendő vizualitás kérdésköre túlmutat a tantárgyi kereteken. A vizualitás nem egyszerűen e tantárgy oktatásának alapfogalma, hanem az **oktatás-nevelés egyik legdöntőbb tényezője is.**

A megismerés-megértés folyamatának első, jelentős lépése a vizualitás, amely az ember teljes életét, élettevékenységét átfogja, sőt meghatározza.

A vizuális kommunikáció a hétköznapi élet, a művészet, a tudomány nélkülözhetetlen eleme, hatékonysága meghatározza az egyes ember fejlődését.

A vizuális kultúra tanítása hozzájárul a helyes képzetek kialakításhoz, megismerteti a világ „meglátásának” eszközrendszerét, elősegíti környezetünk valódi elsajátítását.

A tantárgy tanításában döntő fontosságú a beállítódás, az attitűd, a ráhangolódás, az értelmi és érzelmi azonosulás.

A vizuális kultúra tantárgy értékelési formái, szempontjai:

A tantárgy tartalmi komplexitásából, a tevékenységek, ismeretek sokféleségéből következően, egy-egy gyermek tantárgyi teljesítménye is mindig többszínűek.

Más-más színvonalú eredményt érhetnek el a képzőművészeti jellegű kifejezés, a képi közlés, a tárgyalkotás, vagy a művészeti ismeretek területén.

Így az ellenőrzésnek és értékelésnek a gyermekek eltérő adottságaihoz, egyéni fejlődésének üteméhez igazodónak kell lenni, különösen az alsó tagozaton.

Az értékelés **célja**, hogy a tanulók rendszeres és következetes visszajelzést kapjanak saját vizuális alkotói fejlődésükről.

Feladata, hogy a minősítés eszközeivel a tanulókat az önértékelésben, saját fejlődésük követésében segítse, saját teljesítményük elemzésének szokását bennük kialakítsa, az önellenőrzés és a korrekció által speciális módszert sajátíttasson el velük.

Az értékelés, ellenőrzés lehetséges módjai

1. Egyéni és közös korrekció, a konkrét alkotással kapcsolatos személyes konzultációk. Az önellenőrzés megkövetelése a tanórákon történő folyamatos szóbeli értékelés keretében.

2. Közös értékelés, az adott szempontok szerinti elemzés a tanulók és a tanár részéről.

3. Szöveges írásbeli értékelés az alsó tagozat első két évfolyamán

4. Érdemjeggyel tanévközi, félévi, év végi értékeléskor.

5. Érettségi vizsgán nyújtott egyéni teljesítmény értékelése és osztályzattal való minősítése.

A fejlesztő értékelés további tantárgyi lehetőségei

Tudásszint mérő, a tanultak önálló alkalmazásának fokát ellenőrző feladatok, tesztek készítése, az értékelés szempontjainak ismertetése, az eredmények megbeszélése, következtetések levonása.

Folyamatos munkabemutatók a szaktanteremben, a folyóson, a kiállítási részben.

Iskolai **kiállítások** a helyi hagyományok részeként, az évi munka áttekintése, bemutatása céljából.

Iskolai, területi, országos képzőművészeti, művészettörténeti versenyeken, hazai és nemzetközi **pályázatokon** való részvétel.

A vizuális kultúra tantárgy munka feltételei

A **szaktanterem** a tantárgy speciális adottságaiból kifolyólag nélkülözhetetlen tér, a műhelyjellegű munka biztosítása érdekében a mozgatható, átrendezhető asztalokkal, korszerű sötétítővel, mobil megvilágítással, vizes blokkal, részterületre jellemző berendezéssel, tárolási és kiállítási/ üveges, zárt/ lehetőségekkel, projektorral és számítógéppel felszerelve.

A **szertár** biztosítja a szemléltetési, munkabemutatói, kiállítási installációk, modellek, rajztáblák, közös használatú anyagok, elkészült művek tárolását

A tanulók taneszközei

A különböző technikákhoz használt alapeszközök és a füzet egyéni beszerzés által.

A különleges anyagok közös használatként is megvásárolhatók, tárolhatók: pl. szén, akvarell ceruza, pasztell, pitt kréta, agyag, gipsz, különféle papírok /akvarell, karton, nátronstb papír /

9-10. évfolyam

Ebben az iskolaszakaszban – csakúgy, mint eddig – a vizuális kultúra tantárgy az esztétikai, művészeti nevelés érdekében végzi fő tevékenységeit, azonban egyre nagyobb hangsúlyt kap a kritikai gondolkodás és problémamegoldó gondolkodás, illetve a szociális érzékenység fejlesztése. A felnőtté válás folyamatában különösen fontos az önismeret, a reális önértékelés erősítése, amely kiváltképp a tantárgy sajátosságából eredő alkotótevékenységhez kapcsolódó, egyénre szabott feladatokon keresztül érhető el.

Ugyanakkor egyrészt a fejlesztési cél tartalmaként választott társadalmi problémák vizsgálata, másrészt a tantárgy jellemző módszertanából következő munkamódszer (pl. gyakori csoportmunka), erősítik a szociális kompetenciát, az egymás iránt érzett felelősségvállalást.

A médiatudatosság fejlesztését különösen indokolja a kortárs társadalom igénye, amely a fiatalok médiahasználati szokásai miatt egyre fontosabb szerepet kap az adott iskolaszakaszban. E fejlesztés fontosságának hangsúlyozása különösen indokolt az adott tantárgyban, hisz az információs csatornák gazdagodása a szöveges információbefogadás mellé felzárkóztatja a vizuális információk tudatos befogadásának fontosságát is, mivel az információk forrása és jellege alapján szöveg és kép együtt értelmezése napjainkban gyakoribb jelenség valós élethelyzetekben. A médiatudatosság fejlesztésének tehát egyre fontosabb aspektusa a vizuális megfigyelés és értelmezés segítségével megvalósuló médiahasználat és médiaértés.

A fentiekből is következik, hogy e korosztályban kevéssé a kifejező szándékú rajzi, festészeti produktumok létrehozása a cél, mint inkább a tervezői gondolkodás fejlesztése, illetve a technikai médiumok felhasználásával létrehozható produktumok elkészítése, amely egyúttal hozzájárul a digitális kompetencia fejlesztéséhez. Ebben az iskolaszakaszban – csakúgy, mint az előzőben – a vizuális kultúra részterületei közül a „Vizuális kommunikációhoz” kapcsolódó fejlesztés kerül előtérbe, amely közvetlen kapcsolatban van a médiafogyasztás tudatosságának erősítésével, illetve a „Tárgy- és környezetkultúra” részterület vizsgálatával a környezettudatos életforma jelentőségének megértése és elfogadása nyer fontosságot.

A gimnázium 9. évfolyamán a tanuló felismeri, hogy a különböző vizuális művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Nyitott műalkotások befogadására, képes a vizuális események önálló feldolgozására, életkorának megfelelő szintű értelmezésére, ennek során a művekben megjelenített témák, élethelyzetek, motívumok, formai megoldások közötti kapcsolódási pontokat azonosítására, többféle értelmezési kontextusban helyezésére. A tanuló képes állóképi, plasztikai, mozgóképi és intermediális karakterű megjelenítésre. Képes makettek, modellek konstruálására, belső terek különböző funkciókra történő önálló átrendezésére. Hajlandó kísérletezni új technikákkal, módszerekkel és anyagokkal. Képes a média által alkalmazott álló- és mozgóképi kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs

stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására. Képes továbbá az épített és természeti környezet értékelésére, kritikai megítélésére. Nyitott és motivált az IKT nyújtotta lehetőségek kihasználásában. Képes arra, hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje, és szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen. Együttműködik társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Problémamegoldó tevékenységét egyre inkább a függetlenség, a kreativitás és az innováció jellemzi.

Nem tagozatos tanulók helyi tanterve a 9-10. évfolyamon

A helyi tanterv óraszámainak és a kerettanterv óraszámainak a viszonya

9-10. évfolyam	Kerettantervi órakeret	Óraszám 9. évfolyam	Óraszám 10. évfolyam
		1 óra/hét	1 óra/hét
Kifejezés, képzőművészet – Érzelmek, hangulatok kifejezés	8	8	8
Kifejezés, képzőművészet – A művészi közlés, mű és jelentése	12	6	6
Vizuális kommunikáció – Kép és szöveg	8	4	4
Vizuális kommunikáció – Tömegkommunikációs eszközök	8	4	4
Vizuális kommunikáció – Tér-idő kifejezése	8	4	4
Tárgy- és környezetkultúra – Tervezett alakított környezet	8	4	4
Tárgy- és környezetkultúra – Funkció	4	2	2
Tárgy- és környezetkultúra – Tervezett alakított környezet	8	4	4
Összesen	64	36	36

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmek, hangulatok kifejezése	Órakeret 8 óra
Előzetes tudás	A vizuális kifejezés eszközeinek felhasználása az alkotómunka és a vizuális elemzés során. Önkifejezés alkalmazása az alkotó tevékenységekben. Vizuális esztétikai jellegű szempontok érvényesítése az alkotásokban. Különböző festészeti, grafikai és plasztikai technikák a kifejezési szándéknak megfelelő alkalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az alkotó tevékenységekben a síkbeli, térbeli kifejezőeszközök, a térábrázolási konvenciók, a szintani ismeretek megfelelő alkalmazása. Érzelmek, hangulatok megfogalmazása egyéni szín és formavilágban. A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata. Megfigyelt és elképzelt téri helyzetek ábrázolása. Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével. Egyéni asszociációkra támaszkodó átírás, fokozás. Irodalmi (zenei) mű vagy történelmi esemény feldolgozása. Hagyományos és új vizuális technikák alkalmazása.	

Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Művészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) megjelenítése önkifejező asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel, talált tárgyakból készített installációval, fotókollázs technikával). <i>Tartalom, téma: a zene és a képzőművészet kapcsolata.</i> Dombormű készítése. A környezetvédelmet hangsúlyozó fotókollázs, vagy drogellenes plakát készítése.</p> <p>Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. színesből fekete-fehér vagy monokróm megjelenítés, kép kiegészítése sajátos elemekkel vagy részletekkel). <i>Tartalom, téma: Régi korok festményeinek átalakítása: a szereplők átöltöztetése napjaink viseletébe.</i></p> <p>Szürrealista tárgy készítése az eredeti rendeltetés megváltoztatásával. Kép a képben átalakítás: képrészletek felcserélése, képötvözés, műalkotások szereplőinek helyettesítése tárgyakkal. Montázsvelen alapuló képmanipuláció.</p> <p>Látvány megjelenítése egyénileg választott sajátos szándék (pl. kiemelés, figyelem irányítás) érdekében, a vizuális kifejezés eszközeinek sajátos változtatásával (pl. sajátos nézőpont, aránytorzítás, formaredukció). <i>Tartalom, téma: vonalas és tónusos formatanulmány készítése (pl. fakéreg), a tanulmányozott forma átalakítása (pl. megszemélyesítés, színmódosítás, mintaritmus).</i></p> <p>Szimbolikus formák.</p> <p>Stílusirányzatok (pl. kubizmus, expresszionizmus, art) formai, technikai megoldásainak az adott célnak megfelelő (pl. érzelmek kifejezése nem figuratív megjelenítéssel, látható dolgok megjelenítésének leegyszerűsítése) alkalmazása saját, kifejező szándékú alkotásokban.</p> <p>Különböző színekkel (pl. telített, derített, tört, hideg, meleg színek) hangulati hatás elérése a látvány kifejező megjelenítése érdekében (pl. feszültség, nyugalom). <i>Tartalom, téma: érzelmek, hangulatok, tulajdonságok kifejezése csak színekkel és faktúrával. Pl. az élet mulandóságára figyelmeztető csendélet festése. Emberi tulajdonságokat vagy érzelmeket kifejező jelképes kapu tervezése. Egy forma kidolgozása expresszionizmusra jellemző torzításokkal és színhasználattal.</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalmi szöveg értelmezése. Szöveg és kép kapcsolata.</p> <p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Transzformációk. Matematikai összefüggések (pl. aranymetszés).</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei befogadó élmények.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, táncmozgások, összetett mediális hatások élményének feldolgozása.</p> <p><i>Informatika:</i> számítógép felhasználói szintű alkalmazása.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Nonfiguratív megjelenítés, vizuális átírás, redukció, absztrakció, stilizálás, kiemelés, kontraszt, kompozíció, komplementer, színreflex, szín-, vonal-, formaritmus, kompozíció, konstruktív képépítés, automatikus írás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet A művészi közlés, mű és jelentése	Órakeret 6 óra
Előzetes tudás	A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, jelentőségének megértése. A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A megfigyelés segítségével műelemző módszerek alkalmazása. Különböző ábrázolási rendszerek felismerése, értékelése műalkotásokon.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok, témák, illetve problémakörök önálló értelmezése, többféle szempont alapján. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. Eltérő kultúrák legfontosabb vizuális jellemzőinek értelmezése összehasonlítóval. Összehasonlítás során önállóan kialakított szempontok érvényesítése. A technikai képalkotás – fotográfia, mozgókép műfajainak, kifejezőeszközeinek ismerete és értelmezése azok képzőművészeti kapcsolódásaival.	

Ismeretek/ fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Tematikus ábrázolások elemzése a művészetben (pl. emberábrázolás, térábrázolás, mozgásábrázolás, táj, csendélet), legfontosabb változások lényegének kiemelése és összegzése a különböző művészettörténeti korszakokban.</p> <p><i>Tartalom, téma: látvány utáni tanulmányrajzok, fázisrajzok, mozdulatvázlatok (kroki) készítése álló és ülő alakról.</i></p> <p>Kompozíciós megoldások a különböző művészeti stíluskorszakokban és stílusokban (pl. A fény szerepe a barokk festményeken, a perspektíva szerepe a főalak kiemelésében a reneszánsz festményeken).</p> <p>Művészettörténeti korszakok (pl. reneszánsz és barokk, klasszicizmus és romantika) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztető jegyek kiemelésével.</p> <p>A századforduló irányzatainak (pl. szecesszió, posztimpresszionizmus, impresszionizmus) és a 20. század legfontosabb avantgard irányzatainak (pl. kubizmus, expresszionizmus, dadaizmus, fauvizmus, futurizmus, szürrealizmus) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztető jegyek kiemelésével.</p> <p>Kortárs művészeti megoldások (pl. intermediális megjelenítés, eseményművészet) feldolgozása: gyűjtés, elemzés, értelmezés és az eredmények bemutatása adott vagy önállóan választott társadalmi probléma feldolgozása kapcsán (pl. kirekesztés)</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> korstílusok, irányzatok társadalmi és kulturális háttere.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> stílusirányzatok, stíluskorszakok irodalmi jellemzői, képzőművészeti párhuzamok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések (korszakok, stílusok kiemelkedő alkotók, műfajok). Zenei befogadói tapasztalatok.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Látvány- és műelemzés, korszak, korstílus, stílusirányzat, képzőművészeti műfaj, műtípus, avantgard, avantgard irányzatok, kortárs képzőművészet, kompozíció, képkivágás, képi és optikai helyzetviszonylat, kontraszt, digitális képfeldolgozás, intermediális műfaj, eseményművészet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Kép és szöveg	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Nem vizuális természetű információk érzékletes, képi megfogalmazása. A vizuális kommunikáció különböző formáinak megkülönböztetése és értelmezése. A technikai képalkotás lehetőségeinek ismerete és megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A technikai médiumok képalkotó módszereinek megismerése. Vizuális közlés szöveggel és képpel különböző célok érdekében. Összetett vizuális kommunikációt szolgáló megjelenés tervezése.	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Összetettebb vizuális közlés megvalósítása kép és szöveg együttes, összefonódó használatával (pl. saját készítésű tárgyfotó adott stílusbeli átalakítása megfelelő elektronikus eszközzel, majd a képhez – a tartalmat módosító – szöveg társítása, grafikai kivitelezése) elsősorban a jelentésmódosulások tudatosításának céljával.</p> <p>Kreatív tervezés, kivitelezés szöveg és kép (egyenrangú) egymás mellé rendelésével (pl. művészkönyv vegyes technika alkalmazásával és/vagy számítógép használatával, megadott témából kiindulva) a különféle jelentésrétegek új minőségének megvalósítása céljából.</p> <p><i>Tartalom, téma: a gótikus kódexek; betűstílusok; múzeumi katalógus tervezése adott témához.</i></p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel.</p> <p>Csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció sajátosságai.</p> <p>Vizuális kommunikáció.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Montázs-elv, tipográfia (betűméret és stílus, oldalrendezés, oldalpár, kép és szöveg, kompozíció, borító); anyag(szerűség), művészkönyv/art-book.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Tömegkommunikációs eszközök	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása. A reklám hatásmechanizmusának elemzése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete, csoportosítása, értelmezése. Vizuális reklámok értelmezése.	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>A tömegmédiumok alaptulajdonságainak, hordozóinak (pl. újság, DVD), intézményeinek, csatornáinak és funkcióinak (pl. hírközlés, szórakoztatás, reklám) csoportosítása, elemzése rendszerező feladatok megoldásán keresztül. A filmművészet műfajai.</p> <p>Műfajok és műsortípusok a Tv-ben.</p> <p>A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság viszonyának feltárása (pl. helyzetgyakorlatok segítségével, videokamerával rögzítve) a tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak elmélyültebb ismerete és megértése érdekében.</p>		<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Tömegtájékoztatás.</p> <p>Médiaipar működése.</p> <p>Kultúra és tömegkultúra a médiában. Virtuális valóság. Sztereotípiák, reprezentáció. Műfajfilm, szerzői film. A reklám hatásmechanizmusa.</p>

<p>A tömegkommunikáció egy jellegzetes, a képet a szöveggel együtt alkalmazó médiumának értelmezése kreatív gyakorlatot kötődően (pl. moziplakát, közérdekű üzenetet közvetítő plakát készítése internetről letöltött film, képek felhasználásával) az összetettebb vizuális közlés alkotó megvalósítása céljából.</p> <p>A tv-reklám és a videoklip sajátosságainak elemzése különféle szempontok alapján (pl. hangulatkeltés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség) a valóság, a hatásmechanizmus problémakörének felismerése.</p>		<p><i>Dráma és tánc:</i> Improvizáció. Jellemábrázolási technikák.</p> <p><i>Ének-zene:</i> populáris zenei stílusok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Médiaszövegek jellemzői. A személyközi kommunikáció. Beszédműfajok kommunikációs technikái</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Közvetett kommunikáció, média, médium, nyomtatott és elektronikus sajtó, televízió, közszolgálati, kereskedelmi és közösségi televízió, internet, hírközlés, reklám, fotografikus kép, tapasztalati- és reprezentált valóság, asszociatív, párhuzamos és belső montázs, sztereotípiák, célközönség, valóság, hitelesség, plakát, műfajfilm.</p>	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Tér – idő kifejezése	Órakeret 4 óra
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tér-időbeni változások, folyamatok képi tagolásának pontos értelmezése és értelmezhető megjelenítése képsorozatokkal. Mozgóképi kifejezőeszközök vizuális értelmezése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A technikai médiumok (különösképpen a mozgóképek) képalkotó módszereinek és műtípusainak megismerése. Komplex audiovizuális közlés tervezése.</p>	
<p>Ismeretek/ fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>☐ Megadott, vagy szabadon választott téma alapján komplex mű tervezése (pl. kép/fotó regény, story-board készítése) a legfőbb audiovizuális kifejezési eszközök tudatosítása céljából. A story-board és a képregény műfajának összehasonlítása.</p> <p>A „látvány-hang-mozgás” hármas egységének kreatív alkalmazása összetettebb (mediális) tartalmú kreatív gyakorlat kapcsán (pl. videoperformansz tervezése és kivitelezése megadott témából kiindulva), majd a produkció elemző-értékelő feldolgozása a szándék és a megvalósítás sikeressége szempontjából. Tartalom, témák: egy tanult műalkotásból kiinduló élőképek készítése, a kép történetének továbbgondolása (képfolytatás, rövidfilm stb). Szerepjáték: a képen látott állóképi mozdulatok folytatása és ábrázolása.</p> <p>Középkori bestiárium: animációs film készítése a lények mozgásáról (fotósorozat, hangok, zörejek, zenekíséret).</p>		<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az értelmezés legfontosabb eszközei. Fényviszonyok, mozgás, szerepjáték hatásmechanizmusa.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Mozgásos kommunikáció, improvizáció adott zene, téma vagy fogalom alapján. Performansz tervezése, kivitelezése. A szín-házművészet összművészeti sajátosságai, vizuális elemek alkalmazása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Az idő- és térjelölések értelmezése. Elbeszélő,</p>

	nézőpont, történetmondás, cselekmény, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés, jellem, hőstípus; helyzet, akció, dikció, konfliktus, monológ, dialógus, prologus, epilógus, késleltetés,
Kulcsfogalmak / fogalmak	Story-board, forgatókönyv, beállítás, jelenet, a montázs(típusok) jelentősége, a narráció sémái és egyedi megoldásai, képregény, video/performansz.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	A vizuális környezetben megfigyelhető téri helyzetek, színviszonyok pontos értelmezése és szöveges megfogalmazása. Megfigyelések alapján a vizuális közlések érdekében különböző rajzi technikák alkalmazása. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Tárgykészítő, kézműves technikák alkalmazása. Gyakorlati feladatok önálló előkészítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jelenségek, látványok vizuális megfigyelése és értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. Az adott tárgynak megfelelő tárgykészítő technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Építészeti és térélmények megfogalmazása szövegben. Összehasonlítás során önállóan kialakított szempontok érvényesítése. Tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése adott szempontok alapján.	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Ember alkotta objektumok és azok jellemző környezetének elemző vizsgálata, értelmezése és összehasonlítása (pl. formai és/vagy szinkapcsolódás, anyaghasználat szerint).</p> <p>Szöveges eszközökkel leírt tárgy, épület vagy téri helyzet pontos megjelenítése vizuális eszközökkel, az adott környezet alapos, pontos megismerése érdekében. Pl. nagy térmélységű, geometrikus elemekből álló szerkezet tervezése és festése a színperspektívát hangsúlyozó színekkel.</p> <p>Tárgy- és épülettervezés a közvetlen környezet valós problémáira (pl. iskolai szelektív hulladékgyűjtő, iskolabútor) a műszaki jellegű ábrázolás legfontosabb sajátosságainak az alkalmazásával (pl. méretezés, vonalfajták, több nézet) szerkesztéssel és szabadkézi rajzban.</p> <p>Belső terek, tárgyak átalakítása meghatározott célok (pl. közösségi terek intim részeinek kialakítása, hulladék kreatív újrahasznosítása) érdekében.</p>		<p><i>Matematika:</i> Méretezés. Gondolatmenet követése. Absztrahálás, konkretizálás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, művelési sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Tervezés, felmérés, tereprendezés, műszaki ábrázolás, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy és környezetkultúra Funkció	Órakeret 2 óra
Előzetes tudás	Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Tervvázlatok készítése. Gyakorlati feladatok önálló előkészítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott célnak megfelelő tárgykészítő technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Tárgy és funkció kapcsolatának átfogó értelmezése.	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Környezet tervezése, áttervezése más feladat ellátására (pl. munka – pihenés, hétköznapi – ünnepi) vagy több funkció betöltésére (pl. öltözködés és rejtőzködés, közlekedés és pihenés), illetve a tervek elkészítése makett vagy modell formájában.</p> <p><i>Tartalom, témák: axonometrikus vagy perspektivikus szerkesztéssel tervezett egyszerű bútor, épület vagy szobabelső. Ugyanannak a formának az ábrázolása különböző szemmagasságból. Az épület stílusához alkalmazkodó épületdíz tervezése, pl. kapukopogtató. Régi korok motívumainak megjelenése a mai divatban.</i></p> <p>Funkcionális szempontokat kevésbé érvényesítő fiktív vagy elképzelt terek.</p> <p><i>Tartalom, témák: pl. labirintus, többértelmű tér, különböző nézetek egy látványon belül, lehetetlen alakzatok tervezése és makettezése.</i></p>		<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, műveleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Produkciós munka. A színházművészet összművészeti sajátosságai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> improvizáció, diákszínpadai előadás.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Funkció, funkcionalizmus, díszlet, makett, modell.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy és környezetkultúra Az épített környezet története	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Azonosságok és különbségek célirányos megkülönböztetése az elemzésben. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtés. A látott jelenségek elemzéséhez, értelmezéséhez szükséges szempontok megértése. Önálló kérdések megfogalmazása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális környezet, tárgyak vizuális megfigyelése és a látvány értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. Különböző korú és típusú tárgyak, épületek pontos összehasonlítása különböző szempontok alapján, a következtetések célirányos megfogalmazásával. Fontosabb építészettörténelmi korszakok és irányzatok, lényegének megértése, megkülönböztetésük. Különböző korokból származó tárgyak megkülönböztetése különböző szempontok alapján. A múlt tárgyi emlékeinek értékelése, jelentőségének megértése.	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>☐Az építészettörténet fontosabb korszakainak (pl. ókor, romanika, gótika) elemző vizsgálata, összehasonlítása és csoportosítása a legfontosabb építészettörténelmi példák alapján. Az összehasonlítás szempontjai: tér-és tömegalakítás, tartószerkezetek, térlefedés, építőanyagok, az építés technikája, épületdíszítés, kapcsolat a társzművészetekkel,</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Esztétikai minőségek. Toposz, archetípus állandó és változó jelentésköre.</p>

<p>A divat fogalmának (pl. öltözködés, viselkedésforma, zene, lakberendezés területén) elemző vizsgálata és értelmezése (pl. szubkultúrák viszonya a divathoz) a közvetlen környezetben tapasztalható példákon keresztül.</p> <p>Középkori oszlopok motívumaiból kiinduló díszlet vagy jelmez tervezése.</p> <p>A hagyományos és a modern társadalmak tárgykészítésének, tárgykultúrájának (pl. öltözet, lakberendezési tárgyak) elemző vizsgálata példák alapján (pl. kézműves technikával készült egyedi tárgy; sorozatgyártásban készült tömegetáru; ipari formatervezés eredményeként készült egyedi tárgy), a legfontosabb karakterjegyek alapján azok megkülönböztetése. Jellegzetes férfi és női öltözékek ókortól a gótikáig. Rangjelző színek és formák a viseletekben. A régészeti leletek tanulságai.</p> <p>A műemlékek, vagy műemlék jellegű épületek helyzetének és esetleges hasznosításának vizsgálata a közvetlen környezetben. Tartalom, téma: a lakóhely közelében lévő műemléképület elemzése: történet, adatok, rajz, fénykép, a felújítás dokumentumai.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> társadalmi jelenségek értékelése. Társadalmi normák. Technológiai fejlődés. Fogyasztói társadalom.</p> <p><i>Biológia-egészségtan; földrajz:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság. Globális társadalmi-gazdasági problémák: fogyasztói szokások, életmód. Fenntarthatóság. Környezet és természetvédelem.</p>
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Alaprajztípus, alátámasztó és áthidaló elem, oszloprend, homlokzatosztás, megalitikus építészet, sírtípus, szent körzet és síregyüttes, egyházi építészet, palota, lakóház, stíluskeveredés, divat, szubkultúra, design, funkcionalizmus</p>

Vizuális kultúra tagozatos tanulók helyi tanterve a 10. évfolyamon

A helyi tanterv óraszámainak és a kerettanterv óraszámainak a viszonya

10. évfolyam	Kerettantervi órakeret	Óraszám 5 óra/hét
Kifejezés, képzőművészet – Érzelmek, hangulatok kifejezése	40	40
Kifejezés, képzőművészet – A művészi közlés, mű és jelentése	30	30
Vizuális kommunikáció – Kép és szöveg	20	20
Vizuális kommunikáció – Tömegkommunikációs eszközök	20	20
Vizuális kommunikáció – Tér-idő kifejezése	20	20
Tárgy- és környezetkultúra – Tervezett alakított környezet	20	20
Tárgy- és környezetkultúra – Funkció	10	10
Tárgy- és környezetkultúra – Tervezett alakított környezet	20	20
Összesen	180	180

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet Érzelmek, hangulatok kifejezése	Órakeret 40 óra
Előzetes tudás	<p>A vizuális kifejezés eszközeinek felhasználása az alkotómunka és a vizuális elemzés során.</p> <p>Önkifejezés alkalmazása az alkotó tevékenységekben.</p> <p>Vizuális esztétikai jellegű szempontok érvényesítése az alkotásokban.</p> <p>Különböző festészeti, grafikai és plasztikai technikák a kifejezési szándéknak megfelelő alkalmazása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az alkotó tevékenységekben a síkbeli, térbeli kifejezőeszközök, a térábrázolási konvenciók, a szintani ismeretek megfelelő alkalmazása.</p> <p>Érzelmek, hangulatok megfogalmazása egyéni szín és formavilágban.</p> <p>A kifejezésnek megfelelő kompozíció használata. Megfigyelt és elképzelt téri helyzetek ábrázolása. Személyes gondolatok, érzelmek vizuális megjelenítése a vizuális kifejezés alapvető eszközeinek segítségével. Egyéni asszociációkra támaszkodó átírás, fokozás.</p> <p>Irodalmi (zenei) mű vagy történelmi esemény feldolgozása.</p> <p>Hagyományos és új vizuális technikák alkalmazása.</p> <p>Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkáiról.</p>	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Művészeti élmények (pl. zene, mozgás, médiajelenség) megjelenítése önkifejező asszociációs alkotások által síkban, térben, időben (pl. zene hangulatát kifejező festészeti vagy plasztikai megjelenítéssel, talált tárgyakkól készített installációval, fotókollázs technikával).</p> <p><i>Tartalom, téma: a zene és a képzőművészet kapcsolata.</i></p> <p>Dombormű készítése. A környezetvédelmet hangsúlyozó fotókollázs, vagy drogellenes plakát készítése.</p> <p>Művészeti alkotások kifejező, sajátos átdolgozása, átírása, parafrázis készítése (pl. színesből fekete-fehér vagy monokróm megjelenítés, kép kiegészítése sajátos elemekkel vagy részletekkel).</p> <p><i>Tartalom, téma: Régi korok festményeinek átalakítása: a szereplők átvittetés napjaink viseletébe.</i></p> <p>Szürrealista tárgy készítése az eredeti rendeltetés megváltoztatásával. Kép a képben átalakítás: képrészletek felcserélése, képötvözés, műalkotások szereplőinek helyettesítése tárgyakkal. Montázsvelen alapuló képmanipuláció.</p> <p>Látvány megjelenítése egyénileg választott sajátos szándék (pl. kiemelés, figyelem irányítás) érdekében, a vizuális kifejezés eszközeinek sajátos változtatásával (pl. sajátos nézőpont, aránytorzítás, formaredukció).</p> <p><i>Tartalom, téma: vonalas és tónusos formatanulmány készítése (pl. fakéreg), a tanulmányozott forma átalakítása (pl. megszemélyesítés, színmódosítás, mintaritmus).</i></p> <p>Szimbolikus formák.</p> <p>Stílusirányzatok (pl. kubizmus, expresszionizmus, art) formai, technikai megoldásainak az adott célnak megfelelő (pl. érzelmek kifejezése nem</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Irodalmi szöveg értelmezése. Szöveg és kép kapcsolata.</p> <p><i>Matematika:</i> Síkbeli és térbeli alakzatok. Transzformációk. Matematikai összefüggések (pl. aranymetszés).</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenei befogadó élmények.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, táncmozgások, összetett mediális hatások élményének feldolgozása.</p> <p><i>Informatika:</i> számítógép felhasználói szintű alkalmazása.</p>

<p>figuratív megjelenítéssel, látható dolgok megjelenítésének leegyszerűsítése) alkalmazása saját, kifejező szándékú alkotásokban. Különböző színekkel (pl. telített, derített, tört, hideg, meleg színek) hangulati hatás elérése a látvány kifejező megjelenítése érdekében (pl. feszültség, nyugalom). <i>Tartalom, téma: érzelmek, hangulatok, tulajdonságok kifejezése csak színekkel és faktúrával. Pl. az élet mulandóságára figyelmeztető csendélet festése. Emberi tulajdonságokat vagy érzelmeket kifejező jelképes kapu tervezése. Egy forma kidolgozása expresszionizmusra jellemző torzításokkal és színhasználattal.</i></p>	
Kulcsfogalmak / fogalmak	Nonfiguratív megjelenítés, vizuális átírás, redukció, absztrakció, stilizálás, kiemelés, kontraszt, kompozíció, komplementer, színreflex, szín-, vonal-, formaritmus, kompozíció, konstruktív képépítés, automatikus írás.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Kifejezés, képzőművészet A művészi közlés, mű és jelentése	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>A művészet stíluskorszakait reprezentáló legfontosabb művészeti alkotások, alkotók felismerése, jelentőségének megértése. A vizuális kifejezés eszközeinek felismerése és használata műelemzés során. A megfigyelés segítségével műelemző módszerek alkalmazása. Különböző ábrázolási rendszerek felismerése, értékelése műalkotásokon.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Művészettörténeti stíluskorszakok és irányzatok, témák, illetve problémakörök önálló értelmezése, többféle szempont alapján. Vizuális esztétikai jellegű értékítéletek megfogalmazása elemzésekben, illetve érvényre juttatása az alkotó feladatokban. Eltérő kultúrák legfontosabb vizuális jellemzőinek értelmezése összehasonlítással. Összehasonlítás során önállóan kialakított szempontok érvényesítése. A technikai képalkotás – fotográfia, mozgókép műtípusainak, kifejezőeszközeinek ismerete és értelmezése azok képzőművészeti kapcsolódásaival.</p>	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Tematikus ábrázolások elemzése a művészetben (pl. emberábrázolás, térábrázolás, mozgásábrázolás, táj, csendélet), legfontosabb változások lényegének kiemelése és összegzése a különböző művészettörténeti korszakokban. <i>Tartalom, téma: látvány utáni tanulmányrajzok, fázisrajzok, mozdulatvázlatok (kroki) készítése álló és ülő alakról.</i></p> <p>Kompozíciós megoldások a különböző művészeti stíluskorszakokban és stílusokban (pl. A fény szerepe a barokk festményeken, a perspektíva szerepe a főalak kiemelésében a reneszánsz festményeken).</p> <p>Művészettörténeti korszakok (pl. reneszánsz és barokk, klasszicizmus és romantika) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztető jegyek kiemelésével.</p>		<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> korstílusok, irányzatok társadalmi és kulturális háttere.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> stílusirányzatok, stíluskorszakok irodalmi jellemzői, képzőművészeti párhuzamok.</p> <p><i>Ének-zene:</i> Művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések (korszakok, stílusok kiemelkedő alkotók, műfajok). Zenei befogadói tapasztalatok.</p>

<p>A századforduló irányzatainak (pl. szecesszió, posztimpresszionizmus, impresszionizmus) és a 20. század legfontosabb avantgard irányzatainak (pl. kubizmus, expresszionizmus, dadaizmus, fauvizmus, futurizmus, szürrealizmus) összegzése, a hasonlóságok és a legfontosabb megkülönböztető jegyek kiemelésével.</p> <p>Kortárs művészeti megoldások (pl. intermediális megjelenítés, eseményművészet) feldolgozása: gyűjtés, elemzés, értelmezés és az eredmények bemutatása adott vagy önállóan választott társadalmi probléma feldolgozása kapcsán (pl. kirekesztés)</p>	
Kulcsfogalmak / fogalmak	Látvány- és műelemzés, korszak, korstílus, stílusirányzat, képzőművészeti műfaj, műtípus, avantgard, avantgard irányzatok, kortárs képzőművészet, kompozíció, képkivágás, képi és optikai helyzetviszonylat, kontraszt, digitális képfeldolgozás, intermediális műfaj, eseményművészet.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Kép és szöveg	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Nem vizuális természetű információk érzékletes, képi megfogalmazása. A vizuális kommunikáció különböző formáinak megkülönböztetése és értelmezése. A technikai képalkotás lehetőségeinek ismerete és megértése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A technikai médiumok képalkotó módszereinek megismerése. Vizuális közlés szöveggel és képpel különböző célok érdekében. Összetett vizuális kommunikációt szolgáló megjelenés tervezése.	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Összetettebb vizuális közlés megvalósítása kép és szöveg együttes, összefonódó használatával (pl. saját készítésű tárgyfotó adott stílusbeli átalakítása megfelelő elektronikus eszközzel, majd a képhez – a tartalmat módosító – szöveg társítása, grafikai kivitelezése) elsősorban a jelentésmódosulások tudatosításának céljával.</p> <p>Kreatív tervezés, kivitelezés szöveg és kép (egyenrangú) egymás mellé rendelésével (pl. művészkönyv vegyes technika alkalmazásával és/vagy számítógép használatával, megadott témából kiindulva) a különféle jelentésrétegek új minőségének megvalósítása céljából.</p> <p><i>Tartalom, téma: a gótikus kódexek; betűstílusok; múzeumi katalógus tervezése adott témához.</i></p>		<p>Magyar nyelv és irodalom: ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel.</p> <p>Csoportos, nyilvános és tömegkommunikáció sajátosságai.</p> <p>Vizuális kommunikáció.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Montázs-elv, tipográfia (betűméret és stílus, oldalrendezés, oldalpár, kép és szöveg, kompozíció, borító); anyag(szerűség), művészkönyv/art-book.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Tömegkommunikációs eszközök	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	A vizuális kommunikáció különböző formáinak csoportosítása. A reklám hatásmechanizmusának elemzése.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak ismerete, csoportosítása, értelmezése. Vizuális reklámok értelmezése.	
	Ismeretek/ fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	<p>A tömegművelés alaptulajdonságainak, hordozóinak (pl. újság, DVD), intézményeinek, csatornáinak és funkcióinak (pl. hírközlés, szórakoztatás, reklám) csoportosítása, elemzése rendszerező feladatok megoldásán keresztül. A filmművészet műfajai.</p> <p>Műfajok és műsortípusok a Tv-ben.</p> <p>A tapasztalati valóság és a médiában megjelenő reprezentált valóság viszonyának feltárása (pl. helyzetgyakorlatok segítségével, videokamerával rögzítve) a tömegkommunikáció eszközeinek és formáinak elmélyültebb ismerete és megértése érdekében.</p> <p>A tömegkommunikáció egy jellegzetes, a képet a szöveggel együtt alkalmazó médiumának értelmezése kreatív gyakorlatot kötődően (pl. moziplakát, közérdekű üzenetet közvetítő plakát készítése internetről letöltött film, képek felhasználásával) az összetettebb vizuális közlés alkotó megvalósítása céljából.</p> <p>A tv-reklám és a videoklip sajátosságainak elemzése különféle szempontok alapján (pl. hangulatkeltés, montázs, sztereotípiák, eredeti megoldások, célközönség) a valóság, a hatásmechanizmus problémakörének felismerése.</p>	<p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Tömegtájékoztatás. Médiaipar működése. Kultúra és tömegkultúra a médiában. Virtuális valóság. Sztereotípiák, reprezentáció. Műfajfilm, szerzői film. A reklám hatásmechanizmusa.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Improvizáció. Jellembrázolási technikák.</p> <p><i>Ének-zene:</i> populáris zenei stílusok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Médiaszövegek jellemzői. A személyközi kommunikáció. Beszédműfajok kommunikációs technikái</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Közvetett kommunikáció, média, médium, nyomtatott és elektronikus sajtó, televízió, közszolgálati, kereskedelmi és közösségi televízió, internet, hírközlés, reklám, fotografikus kép, tapasztalati- és reprezentált valóság, asszociatív, párhuzamos és belső montázs, sztereotípiák, célközönség, valóság, hitelesség, plakát, műfajfilm.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Vizuális kommunikáció Tér – idő kifejezése	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Tér-időbeni változások, folyamatok képi tagolásának pontos értelmezése és értelmezhető megjelenítése képsorozatokkal. Mozgóképi kifejezőeszközök vizuális értelmezése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A technikai médiumok (különösképpen a mozgóképek) képkeltő módszereinek és műfajainak megismerése. Komplex audiovizuális közlés tervezése.	
	Ismeretek/ fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
	<p>☐ Megadott, vagy szabadon választott téma alapján komplex mű tervezése (pl. kép/fotó regény, story-board készítése) a legfőbb audiovizuális kifejezőeszközök tudatosítása céljából. A story-board és a képregény műfajának összehasonlítása.</p> <p>A „látvány-hang-mozgás” hármas egységének kreatív alkalmazása összetettebb (mediális) tartalmú kreatív gyakorlat kapcsán (pl. videoperformansz tervezése és kivitelezése megadott témából kiindulva),</p>	<p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> A figyelemirányítás, a hangulatteremtés és az értelmezés legfontosabb eszközei. Fényviszonyok,</p>

<p>majd a produkció elemző-értékelő feldolgozása a szándék és a megvalósítás sikeressége szempontjából. Tartalom, témák: egy tanult műalkotásból kiinduló élőkép készítése, a kép történetének továbbgondolása (képfolytatás, rövidfilm stb). Szerepjáték: a képen látott állóképi mozdulatok folytatása és ábrázolása.</p> <p>Középkori bestiárium: animációs film készítése a lények mozgásáról (fotósorozat, hangok, zörejek, zenekíséret).</p>	<p>mozgás, szerepjáték hatásmechanizmusa.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Mozgásos kommunikáció, improvizáció adott zene, téma vagy fogalom alapján. Performansz tervezése, kivitelezése. A szín-házművészet ösztönzési sajátosságai, vizuális elemek alkalmazása.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Az idő- és térmegjelölések értelmezése. Elbeszélő, nézőpont, történetmondás, cselekmény, helyszín, szereplő, leírás, párbeszéd, jellemzés, jellem, hőstípus; helyzet, akció, dikció, konfliktus, monológ, dialógus, prolóógus, epilógus, késleltetés,</p>	
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak</p>	<p>Story-board, forgatókönyv, beállítás, jelenet, a montázs(típusok) jelentősége, a narráció sémái és egyedi megoldásai, képregény, video/performansz.</p>	
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Tárgy és környezetkultúra Tervezett, alakított környezet</p>	<p>Órakeret 4 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A vizuális környezetben megfigyelhető téri helyzetek, színviszonyok pontos értelmezése és szöveges megfogalmazása. Megfigyelések alapján a vizuális közlések érdekében különböző rajzi technikák alkalmazása. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Tárgykészítő, kézműves technikák alkalmazása. Gyakorlati feladatok önálló előkészítése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Jelenségek, látványok vizuális megfigyelése és értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. Az adott tárgynak megfelelő tárgykészítő technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Építészeti és térélmények megfogalmazása szövegben. Összehasonlítás során önállóan kialakított szempontok érvényesítése. Tárgyak, épületek felmérése, elemzése, értelmezése adott szempontok alapján.</p>	
<p>Ismeretek/ fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>Ember alkotta objektumok és azok jellemző környezetének elemző vizsgálata, értelmezése és összehasonlítása (pl. formai és/vagy színikapcsolódás, anyaghasználat szerint).</p> <p>Szöveges eszközökkel leírt tárgy, épület vagy téri helyzet pontos megjelenítése vizuális eszközökkel, az adott környezet alapos, pontos megismerése érdekében. Pl. nagy térmélységű, geometrikus</p>		<p><i>Matematika:</i> Méretezés. Gondolatmenet követése. Absztrahálás, konkretizálás.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez</p>

<p>elemekből álló szerkezet tervezése és festése a színperspektívát hangsúlyozó színekkel.</p> <p>Tárgy- és épülettervezés a közvetlen környezet valós problémáira (pl. iskolai szelektív hulladékgyűjtő, iskolabútor) a műszaki jellegű ábrázolás legfontosabb sajátosságainak az alkalmazásával (pl. méretezés, vonalfajták, több nézet) szerkesztéssel és szabadkézi rajzban.</p> <p>Belső terek, tárgyak átalakítása meghatározott célok (pl. közösségi terek intim részeinek kialakítása, hulladék kreatív újrahasznosítása) érdekében.</p>	<p>szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, műveleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Tervezés, felmérés, térelrendezés, műszaki ábrázolás, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy és környezetkultúra Funkció	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtése. Tervvázlatok készítése. Gyakorlati feladatok önálló előkészítése.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az adott célnak megfelelő tárgykészítő technikák alkalmazása. Problémamegoldás a tervezés során. Tárgy és funkció kapcsolatának átfogó értelmezése.	
Ismeretek/ fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>Környezet tervezése, áttervezése más feladat ellátására (pl. munka – pihenés, hétköznapi – ünnepi) vagy több funkció betöltésére (pl. öltözködés és rejtőzködés, közlekedés és pihenés), illetve a tervek elkészítése makett vagy modell formájában.</p> <p><i>Tartalom, témák: axonometrikus vagy perspektivikus szerkesztéssel tervezett egyszerű bútor, épület vagy szobabelső. Ugyanannak a formának az ábrázolása különböző szemmagasságból. Az épület stílusához alkalmazkodó épületdísz tervezése, pl. kapukopogtató. Régi korok motívumainak megjelenése a mai divatban.</i></p> <p>Funkcionális szempontokat kevésbé érvényesítő fiktív vagy elképzelt terek.</p> <p><i>Tartalom, témák: pl. labirintus, többértelmű tér, különböző nézetek egy látványon belül, lehetetlen alakzatok tervezése és makettezése.</i></p>		<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> Szükségletek és igények elemzése, tevékenységhez szükséges információk kiválasztása, tervezés szerepe, jelentősége, műveleti sorrend betartása, eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> Produkciós munka. A színházművészet összművészeti sajátosságai.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> improvizáció, diákszínpadi előadás.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	Funkció, funkcionalizmus, díszlet, makett, modell.	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Tárgy és környezetkultúra Az épített környezet története	Órakeret 20 óra
Előzetes tudás	Azonosságok és különbségek célirányos megkülönböztetése az elemzésben. Tárgyakkal, épületekkel, jelenségekkel kapcsolatos információk gyűjtés. A látott jelenségek elemzéséhez, értelmezéséhez szükséges szempontok megértése. Önálló kérdések megfogalmazása.	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A vizuális környezet, tárgyak vizuális megfigyelése és a látvány értelmezése során célirányos szempontok kiválasztása. Különböző korú és típusú tárgyak, épületek pontos összehasonlítása különböző szempontok alapján, a következtetések célirányos megfogalmazásával. Fontosabb építészettörténeti korszakok és irányzatok, lényegének megértése, megkülönböztetésük. Különböző korokból származó tárgyak megkülönböztetése különböző szempontok alapján. A múlt tárgyi emlékeinek értékelése, jelentőségének megértése.</p>
Ismeretek/ fejlesztési követelmények	
<p>☐ Az építészettörténet fontosabb korszakainak (pl. ókor, romanika, gótika) elemző vizsgálata, összehasonlítása és csoportosítása a legfontosabb építészettörténeti példák alapján. Az összehasonlítás szempontjai: tér-és tömegalakítás, tartószerkezetek, térlefedés, építőanyagok, az építés technikája, épületdíszítés, kapcsolat a társművészetekkel,</p> <p>A divat fogalmának (pl. öltözködés, viselkedésforma, zene, lakberendezés területén) elemző vizsgálata és értelmezése (pl. szubkultúrák viszonya a divathoz) a közvetlen környezetben tapasztalható példákon keresztül.</p> <p>Középkori oszlopok motívumaiból kiinduló díszlet vagy jelmez tervezése.</p> <p>A hagyományos és a modern társadalmak tárgykészítésének, tárgykultúrájának (pl. öltözet, lakberendezési tárgyak) elemző vizsgálata példák alapján (pl. kézműves technikával készült egyedi tárgy; sorozatgyártásban készült tömegtárgy; ipari formatervezés eredményeként készült egyedi tárgy), a legfontosabb karakterjegyek alapján azok megkülönböztetése. Jellegzetes férfi és női öltözékek ókortól a gótikáig. Rangjelző színek és formák a viseletekben. A régészeti leletek tanulságai.</p> <p>A műemlékek, vagy műemlék jellegű épületek helyzetének és esetleges hasznosításának vizsgálata a közvetlen környezetben. Tartalom, téma: a lakóhely közelében lévő műemléképület elemzése: történet, adatok, rajz, fénykép, a felújítás dokumentumai.</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Esztétikai minőségek. Toposz, archetípus állandó és változó jelentésköre.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> társadalmi jelenségek értékelése. Társadalmi normák. Technológiai fejlődés. Fogyasztói társadalom.</p> <p><i>Biológia-egészségtan; földrajz:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság. Globális társadalmi-gazdasági problémák: fogyasztói szokások, életmód. Fenntarthatóság. Környezet és természetvédelem.</p>
Kulcsfogalmak / fogalmak	<p>Alaprajztípus, alátámasztó és áthidaló elem, oszloprend, homlokzatosztás, megalitikus építészet, sírtípus, szent körzet és síregyüttes, egyházi építészet, palota, lakóház, stíluskeveredés, divat, szubkultúra, design, funkcionalizmus</p>

A fejlesztés várt eredményei a kétévfolyamos ciklus végén

- Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló kiválasztása.
- A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek önálló alkalmazása az alkotótevékenység és a vizuális jelenségek elemzése, értelmezése során.
- Bonyolultabb kompozíciós alapelvek tudatos használata különböző célok érdekében.
- Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének szándéknak megfelelő pontos értelmezése, és egyszerű mozgóképi közlések elkészítése.

- Alapvetően közlő funkcióban lévő képi, vagy képi és szöveges megjelenések árnyalt értelmezése.
- Médiatudatos gondolkodás a tömegkommunikációs eszközök és formák rendszerező feldolgozása.
- A tervezett, alakított környezet forma és funkció összefüggéseinek felismerése, ennek figyelembe vételével egyszerű tervezés és makettezés.
- Tanult technikák célnak megfelelő, tudatos alkalmazása alkotótevékenységekben.
- Társművészeti kapcsolatok árnyalt értelmezése.
- Kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok rendszerező ismerete és a meghatározó alkotók műveinek felismerése.
- Az építészet alapvető elrendezési és szerkezeti alapelveinek, illetve stílust meghatározó vonásainak felismerése.
- Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése összehasonlítása, műelemző módszerek alkalmazásával.
- Adott vizuális problémákkal kapcsolatban önálló kérdések megfogalmazása. □A kreatív problémamegoldás lépéseinek alkalmazása
- Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

11-12. évfolyam

Célok és feladatok

- A vizuális kultúra középszintű érettségi vizsga követelményeinek megfelelő tudás és jártasság elsajátítása. Legyen az általános műveltséghez szükséges vizuális ismeretek birtokában, megfelelő jártasságokkal, készségekkel, képességekkel rendelkezzen mind a vizuális alkotás, mind a befogadás területén, mely alkalmassá teszi a mindennapi életben szükséges ismeretek felhasználására és azok képesség szintű alkalmazására.
- A vizuális jelenségek megfigyelése, széles körű elemző vizsgálata, esztétikai és kommunikációs szempontok szerinti megítélése.
- A vizuális nyelv elemeinek ismerete és megfelelő használata, valamint ezen ismeretek segítségével vizuális alkotások elemzése.
- A különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák alkalmazása, továbbá sajátos és közös vonásainak bemutatása, sokrétű értelmezése, kritikus megítélése.
- A köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozása a közlés céljának megfelelőformában és alkalmas technikával.
- Tárgyak, vizuálisan érzékelhető jelenségek ábrázolása, valamint elképzelt dolgok, elvont gondolatok, érzések kifejezése különböző vizuális eszközökkel.
- - Tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálata, különböző szempontok szerinti megítélése.
- A képzetekben gazdag vizuális képi látásmód alkalmazása és ennek árnyalt vizuális kifejezése. - Időben és térben eltérő kultúrák és művészeti korszakok

- művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatása, értelmezése és elemzése.
- Megfelelő szintű pszichomotorikus és technikai készségek használata.
 - Leíró, értelmező, elemző munkája során a megfelelő közlésformák kiválasztása.
 - A vizuális kultúrához kapcsolódó fogalmak, szakkifejezések helyes használata.
 - Vizuális problémák önálló, kreatív megoldása, alkotói folyamat bemutatása

Vizuális kultúra fakultáció a nem tagozatos osztályoknak a 11-12. évfolyamon

11. évfolyam

Heti 2 óra = **72 óra**

Alkotás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Vizuális nyelv (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – vonal – sík- és térform – tónus, szín – -a vizuális nyelvi elemek viszonyai – kompozíció, (konstrukció) – kontraszt, harmónia 	<p>A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata.</p> <p>Legalább háromféle minőségű (különböző vastagságú, tónusú, karakterű) a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban.</p> <p>Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása.</p> <p>Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmező ábrázolásban.</p> <p>Színharmóniák, szíkontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, minőségi) használata</p>	

Technikák (10 óra) <ul style="list-style-type: none"> – rajzolás – festés – kollázs – nyomtatás 	<p>Adott technika adekvát használata. Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal.</p> <p>Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy</p>	
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> – makettezés – további technikák 	<p>szerkesztve ceruzával és szerkesztőeszközökkel.</p> <p>Festés akvarellel, temperával.</p> <p>Kollázskészítés.</p> <p>Legalább egy kézi sokszorosító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet).</p> <p>plasztikai minőségek létrehozása – agyag, gipsz, alternatív anyagok felhasználásával</p>	
<p>Ábrázolás, látványértelmezés (4 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – arány – -forma, alak, karakter – szerkezet, felépítés, működés – téri helyzetek – nézőpont – térmélység 	<p>Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal).</p> <p>Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű ábrázolása.</p> <p>Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban.</p> <p>Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása.</p> <p>Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a térmélység érzékeltetése (pl. szabadkézi rajzban, festéssel).</p>	
<p>Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás (4 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – kompozíció – színhatás – érzelmek – folyamat, mozgás – kép és szöveg – vizuális információ – tárgyak és környezet 	<p>Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhető vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.</p> <p>Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorokban (pl. képregény)</p> <p>Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások élményének feldolgozása.</p>

	<p>képmezőben, hagyományos technikával vagy számítógéppel. Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.</p> <p>Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlő rajzokon).</p> <p>Adott funkcióra csomagolás tervezése.</p> <p>Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése</p>	
--	---	--

Befogadás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Megjelenítés sajátosságai (4 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – vizuális nyelvi elemek – térábrázolási módok – vizuális minőségek – látványértelmezés – vizuális minőségek – kontraszt, harmónia – kontextus 	<p>Vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben,</p> <p>Kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>Legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.</p> <p>A térmélység-megjelenítés különböző módjainak ismerete.</p> <p>Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra megkülönböztetése).</p>	
<p>Technikák (2 óra)</p>	<p>A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.</p>	

	Ceruzarajz, kréta, pasztell, aquarell, tempera, akril, tus, pác stb. technikai sajátosságainak megismerése alkalmazása.	
--	---	--

Tevékenységtérületek

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Vizuális kommunikáció (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – folyamat, mozgás, idő – kép és szöveg – vizuális információ – tömegkommunikáció – -médiakategóriák – fotó, mozgókép 	<p>Köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.</p> <p>A tömegkommunikáció legfontosabb (auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya Meggyőző kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Matematika: Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó</p>
Tárgy és környezetkultúra (9 óra) <ul style="list-style-type: none"> – kézműves és ipari tárgykultúra – népművészet – forma- és funkcióelemzés 	<p>A tárgyi néprajz és a népművészet fogalmának ismerete. A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek</p>
Kifejezés képzőművészet (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – a mű tárgyi és kulturális környezete 	<p>Művészeti ágak (képzőművészet, építészet és alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <p>A képzőművészet kétdimenziós (festészet, fotó, grafika), háromdimenziós műfajainak (szobrászat, installáció, land art) és időbeli kifejezéssel is bíró műfajainak (mobil szobor, happening, videó, multimédia) ismerete.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések. Internetes portálok</p>
Érettségi tételek kidolgozása (21 óra)	<p>A művészet nagy stíluskorszakainak, valamint az Európán kívüli kultúrák közül</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Időmeghatározás. Művészeti</p>

<ul style="list-style-type: none"> – művészeti ágak – műfajok – művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok – sílusjegyek – alkotások és alkotók 	<p>India, Kína, Japán művészete és a prekolunbián kultúrák legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <p>Adott műalkotások besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján.</p> <p>Stílusjegyek alapján ismeretlen mű meghatározása, besorolása.</p> <p>A legjelentősebb alkotók ismerete, és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása</p>	<p>korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések. Internetes portálok</p>
--	---	---

12. évfolyam

Heti 2 óra = **72 óra**

Alkotás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Vizuális nyelv (6 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – vonal – sík- és térform – tónus, szín – -a vizuális nyelvi elemek viszonyai – kompozíció, (konstrukció) – kontraszt, harmónia 	<p>A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata.</p> <p>Legalább háromféle minőségű (különböző vastagságú, tónusú, karakterű) a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban.</p> <p>Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása.</p> <p>Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmező ábrázolásban.</p> <p>Színharmóniák, szíkontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, minőségi) használata</p>	
<p>Technikák (8 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – rajzolás – festés – kollázs – nyomtatás 	<p>Adott technika adekvát használata. Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal.</p> <p>Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – makettezés – további technikák 	<p>szerkesztve ceruzával és szerkesztőeszközökkel.</p> <p>Festés akvarellel, temperával.</p> <p>Kollázskészítés.</p> <p>Legalább egy kézi sokszorosító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet).</p> <p>plasztikai minőségek létrehozása</p> <ul style="list-style-type: none"> – agyag, gipsz, alternatív anyagok felhasználásával 	
---	---	--

<p>Ábrázolás, látványértelmezés (4 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – arány – -forma, alak, karakter – szerkezet, felépítés, működés – téri helyzetek – nézőpont – térmélység 	<p>Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal).</p> <p>Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű ábrázolása.</p> <p>Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban.</p> <p>Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása.</p> <p>Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a térmélység érzékeltetése (pl. szabadkézi rajzban, festéssel).</p>	
<p>Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás (4 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – kompozíció – színhatás – érzelmek – folyamat, mozgás – kép és szöveg – vizuális információ – tárgyak és környezet 	<p>Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhető vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.</p> <p>Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorokban (pl. képregény)</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális</p>

	<p>Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott képmezőben, hagyományos technikával vagy számítógéppel. Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.</p> <p>Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlő rajzokon).</p> <p>Adott funkcióra csomagolás tervezése.</p> <p>Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése</p>	<p>művészeti hatások élményének feldolgozása.</p>
--	--	---

Befogadás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Megjelenítés sajátosságai (4 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – vizuális nyelvi elemek – térábrázolási módok – vizuális minőségek – látványértelmezés – vizuális minőségek – kontraszt, harmónia – kontextus 	<p>Vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben,</p> <p>Kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>Legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.</p> <p>A termélység-megjelenítés különböző módjainak ismerete.</p> <p>Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra megkülönböztetése).</p>	

Technikák (2 óra)	<p>A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.</p> <p>Ceruzarajz, kréta, pasztell, aquarell, tempera, akryl, tus, pác stb. technikai sajátosságainak megismerése alkalmazása.</p>	
--------------------------	---	--

Tevékenységtérületek

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Vizuális kommunikáció (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – folyamat, mozgás, idő – kép és szöveg – vizuális információ – tömegkommunikáció – -médiakategóriák – fotó, mozgókép 	<p>Köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.</p> <p>A tömegkommunikáció legfontosabb (auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya Meggyőző kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Matematika: Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó</p>

Tárgy és környezetkultúra (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – kézműves és ipari tárgykultúra – népművészet – forma- és funkcióelemzés 	<p>A tárgyi néprajz és a népművészet fogalmának ismerete. A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek</p>
Érettségi tételek kidolgozása (22 óra) <ul style="list-style-type: none"> – művészeti ágak – műfajok – művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok – sílusjegyek – alkotások és alkotók 	<p>A művészet nagy stíluskorszakainak, valamint az Európán kívüli kultúrák közül India, Kína, Japán művészete és a prekolumbián kultúrák legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <p>Adott műalkotások besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p>

	<p>Stílusjegyek alapján ismeretlen mű meghatározása, besorolása.</p> <p>A legjelentősebb alkotók ismerete, és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása</p>	<p><i>Ének-zene:</i> művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések.</p> <p>Internetes portálok</p>
--	---	---

Vizuális kultúra tagozatos osztályok helyi tanterve a 11-12. évfolyamon

11. évfolyam

Heti 4 óra = 144 óra

Alkotás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Vizuális nyelv (18 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – vonal – sík- és térform – tónus, szín – a vizuális nyelvi elemek viszonyai – kompozíció, (konstrukció) – kontraszt, harmónia 	<p>A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata.</p> <p>Legalább háromféle minőségű (különböző vastagságú, tónusú, karakterű) a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban.</p> <p>Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása.</p> <p>Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmező ábrázolásban.</p> <p>Színharmóniák, szíkontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, minőségi) használata</p>	
<p>Technikák (12 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – rajzolás – festés – kollázs – nyomtatás – makettezés – további technikák 	<p>Adott technika adekvát használata. Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal.</p> <p>Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy szerkesztve ceruzával és szerkesztőeszközökkel.</p> <p>Festés akvarellel, temperával.</p>	

	<p>Kollázskészítés.</p> <p>Legalább egy kézi sokszorosító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet).</p> <p>plasztikai minőségek létrehozása – agyag, gipsz, alternatív anyagok felhasználásával</p>	
<p>Ábrázolás, látványértelmezés (21 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – arány – -forma, alak, karakter – szerkezet, felépítés, működés – téri helyzetek – nézőpont – térmélység 	<p>Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal).</p> <p>Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű ábrázolása.</p> <p>Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban.</p> <p>Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása.</p> <p>Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a térmélység érzékeltetése (pl. szabadkézi rajzban, festéssel).</p>	
<p>Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás (12 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – kompozíció – színhatás – érzelmek – folyamat, mozgás – kép és szöveg – vizuális információ – tárgyak és környezet 	<p>Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhető vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.</p> <p>Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorokban (pl. képregény)</p> <p>Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott képmezőben, hagyományos technikával vagy számítógéppel.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p> <p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások élményének feldolgozása.</p>

	<p>Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.</p> <p>Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlő rajzokon).</p> <p>Adott funkcióra csomagolás tervezése.</p> <p>Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése</p>	
--	---	--

Befogadás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Megjelenítés sajátosságai (12 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – vizuális nyelvi elemek – térábrázolási módok – vizuális minőségek – látványértelmezés – vizuális minőségek – kontraszt, harmónia – kontextus 	<p>Vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben,</p> <p>Kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>Legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.</p> <p>A termélység-megjelenítés különböző módjainak ismerete.</p> <p>Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textúra/faktúra/struktúra megkülönböztetése).</p>	
<p>Technikák (6 óra)</p>	<p>A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.</p> <p>Ceruzarajz, kréta, pasztell, aquarell, tempera, akril, tus, pác</p>	

	stb. technikai sajátosságainak megismerése alkalmazása.	
--	---	--

Tevékenységtérületek

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Vizuális kommunikáció (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – folyamat, mozgás, idő – kép és szöveg – vizuális információ – tömegkommunikáció – -médiakategóriák – fotó, mozgókép 	<p>Köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.</p> <p>A tömegkommunikáció legfontosabb (auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya Meggyőző kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Matematika: Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó</p>
Tárgy és környezetkultúra (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – kézműves és ipari tárgykultúra – népművészet – forma- és funkcióelemzés 	<p>A tárgyi néprajz és a népművészet fogalmának ismerete. A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek</p>
Kifejezés képzőművészet (15 óra) <ul style="list-style-type: none"> – a mű tárgyi és kulturális környezete 	<p>Művészeti ágak (képzőművészet, építészet és alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <p>A képzőművészet kétdimenziós (festészet, fotó, grafika), háromdimenziós műfajainak (szobrászat, installáció, land art) és időbeli kifejezéssel is bíró műfajainak (mobil szobor, happening, videó, multimédia) ismerete.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések. Internetes portálok</p>
Érettségi tételek kidolgozása (36 óra)	<p>A művészet nagy stíluskorszakainak, valamint az</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> – művészeti ágak – műfajok – művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok – sílusjegyek – alkotások és alkotók 	<p>Európán kívüli kultúrák közül India, Kína, Japán művészete és a prekolumbián kultúrák legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p> <p>Adott műalkotások besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján.</p> <p>Stílusjegyek alapján ismeretlen mű meghatározása, besorolása.</p> <p>A legjelentősebb alkotók ismerete, és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása</p>	<p>Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések. Internetes portálok</p>
--	---	--

12. évfolyam

Heti 4 óra = **124 óra**

Alkotás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Vizuális nyelv (15 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – vonal – sík- és térform – tónus, szín – -a vizuális nyelvi elemek viszonyai – kompozíció, (konstrukció) – kontraszt, harmónia 	<p>A pont, vonal, sík- és térforma, felület adott technikának és adott célnak megfelelő használata.</p> <p>Legalább háromféle minőségű (különböző vastagságú, tónusú, karakterű) a választott eszköznek megfelelő vonal következetes használata szabadkézi rajzban.</p> <p>Az adott célnak (közlés, kifejezés, alkotás) megfelelő kompozíció létrehozása.</p> <p>Kontrasztokkal (szín, tónus, forma, méret, felület) történő kiemelés használata az értelmező ábrázolásban.</p> <p>Színharmóniák, színkontrasztok (fény-árnyék, hideg-meleg, komplementer, magában való, szimultán, mennyiségi, minőségi) használata</p>	
<p>Technikák (9 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – rajzolás – festés – kollázs 	<p>Adott technika adekvát használata. Szabadkézi rajz készítése ceruzával, tollal.</p>	

<ul style="list-style-type: none"> – nyomtatás – makettezés – további technikák 	<p>Egyszerű műszaki jellegű rajz készítése szabadkézzel, vagy szerkesztve ceruzával és szerkesztőeszközökkel.</p> <p>Festés akvarellel, temperával.</p> <p>Kollázskészítés.</p> <p>Legalább egy kézi sokszorosító eljárás (nyomtatás) alkalmazása (pl. papírmetszet, linómetszet).</p> <p>plasztikai minőségek létrehozása – agyag, gipsz, alternatív anyagok felhasználásával</p>	
<p>Ábrázolás, látványértelmezés (18 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – arány – -forma, alak, karakter – szerkezet, felépítés, működés – téri helyzetek – nézőpont – térmélység 	<p>Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány formáját meghatározó főbb, a felismerhetőséget biztosító jegyek megfigyelése és helyes visszaadása (befoglalóforma, körvonal).</p> <p>Téri helyzetek egyszerű, értelmező jellegű ábrázolása.</p> <p>Tárgyak, objektumok egymáshoz viszonyított téri helyzetének pontos megjelenítése látvány alapján két vagy három dimenzióban.</p> <p>Látvány alapján tárgyak, objektumok ábrázolása során a nézőpont következetes megtartása.</p> <p>Beállítás alapján a fény-árnyék hatások segítségével a térmélység érzékeltetése (pl.szabadkézi rajzban, festéssel).</p>	
<p>Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás (12 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – kompozíció – színhatás – érzelmek – folyamat, mozgás 	<p>Érzelmek, lelkiállapotok értelmezhető vizuális kifejezése szabadon választott vizuális formában.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális közlésformák, a műelemzés verbális módszerei.</p> <p><i>Ének-zene:</i> A zenei és vizuális élmények kapcsolata. Zenei kompozíció.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – kép és szöveg – vizuális információ – tárgyak és környezet 	<p>Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorokban (pl. képregény)</p> <p>Adott kép(ek) és szövegrészek egymáshoz viszonyított, a célnak megfelelő elrendezése adott képmezőben, hagyományos technikával vagy számítógéppel. Adott tartalomnak leginkább megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.</p> <p>Vizuális jelek, szimbólumok egyértelmű, következetes használata (pl. magyarázóközlő rajzokon).</p> <p>Adott funkcióra csomagolás tervezése.</p> <p>Külső és belső terek különböző funkcióra történő berendezésének, átalakításának megtervezése</p>	<p><i>Dráma és tánc:</i> jelenetek, mozgások, összetett mediális művészeti hatások élményének feldolgozása..</p>
--	--	--

Befogadás

Vizuális eszközök

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
<p>Megjelenítés sajátosságai (9 óra)</p> <ul style="list-style-type: none"> – vizuális nyelvi elemek – térábrázolási módok – vizuális minőségek – látványértelmezés – vizuális minőségek – kontraszt, harmónia – kontextus 	<p>Vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térformák, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok) a vizuális közlésben,</p> <p>Kifejezésben betöltött szerepének ismerete és használata az elemzés során.</p> <p>Legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.</p> <p>A termélység-megjelenítés különböző módjainak ismerete.</p> <p>Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése szóbeli közlésekben is (pl. tónus/szín; alak/forma; textú-</p>	

	ra/faktúra/struktúra megkülönböztetése).	
Technikák (3 óra)	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése. Ceruzarajz, kréta, pasztell, aquarell, tempera, akril, tus, pác stb. technikai sajátosságainak megismerése alkalmazása.	

Tevékenységtérületek

Témakör (órakeret)	Fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok
Vizuális kommunikáció (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – folyamat, mozgás, idő – kép és szöveg – vizuális információ – tömegkommunikáció – -médiakategóriák – fotó, mozgókép 	<p>Köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelzések, jelképek, motívumok megfelelő verbális értelmezése.</p> <p>A tömegkommunikáció legfontosabb (auditív, vizuális, audiovizuális) eszközeinek, leggyakoribb formáinak ismerete és megkülönböztetése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> Szöveg és kép viszonya Meggyőző kommunikáció. Ábrák, képek, illusztrációk kapcsolata a szöveggel. Matematika: Rajzolt, illetve tárgyi jelek értelmezése.</p> <p><i>Földrajz:</i> a mindennapi környezetben előforduló jelek, jelzések, a jelekből álló információhoz kapcsolódó</p>
Tárgy és környezetkultúra (6 óra) <ul style="list-style-type: none"> – kézműves és ipari tárgykultúra – népművészet – forma- és funkcióelemzés 	<p>A tárgyi néprajz és a népművészet fogalmának ismerete. A tárgyról leolvasható információk ismerete. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak, objektumok (pl. épület, építmény) funkció- és formaelemzése.</p>	<p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> eszközhasználat. Lakókörnyezet-életmód. Tárgyak, szerkezetek, rendeltetés.</p> <p><i>Biológia-egészségtan:</i> Környezet fogalmának értelmezése. Helyi természet- és környezetvédelmi problémák felismerése. Környezettudatos magatartás, fenntarthatóság.</p> <p><i>Földrajz:</i> védett hazai és nemzetközi természeti értékek</p>
Érettségi tételek kidolgozása (46 óra) <ul style="list-style-type: none"> – művészeti ágak – műfajok – művészettörténeti korszakok, stíluskorszakok – sílusjegyek – alkotások és alkotók 	<p>A művészet nagy stíluskorszakainak, valamint az Európán kívüli kultúrák közül India, Kína, Japán művészete és a prekolumbián kultúrák legfontosabb jellemzőinek ismerete.</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> Időmeghatározás. Művészeti korstílusok és irányzatok kötődése a társadalmi, kulturális háttérhez. Társadalmi témák vizuális megjelenítése.</p>

	<p>Adott műalkotások besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján.</p> <p>Stílusjegyek alapján ismeretlen mű meghatározása, besorolása.</p> <p>A legjelentősebb alkotók ismerete, és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> a művészeti ágak mellérendelt viszonyainak megtapasztalása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> művészettörténeti és zenetörténeti összefüggések.</p> <p>Internetes portálok</p>
--	--	---